

Begrepps användning i ämnet slöjd

Projektperiod

Ht 2014-Vt 2015

Bakgrund

På Tunaskolan har vi, liksom på många andra skolor, haft som fokusområde att arbeta språkutvecklande i alla ämnen. I detta praxisnära forskningsprojekt vill vi utforska vad det skulle kunna innebära att arbeta språkutvecklande i ämnet slöjd. Vissa elever har goda förkunskaper i form av både praktiska erfarenheter och ett välfungerande språk. Många av våra elever saknar dock dessa förutsättningar. De får då svårt att uppvisa alla förmågor.

I alla ämnens kursplaner i Lgr11 är åtminstone en av förmågorna språkligt orienterad. I ämnet slöjd ska eleverna utveckla förmågan att *analysera och värdera arbetsprocesser och resultat med hjälp av slöjdspecifika begrepp*. Ämnet slöjd ses många gånger som ett praktiskt ämne. I

kommentarmaterialet (Skolverket, 2011) till kursplanen i slöjd lyfts det att slöjden, liksom alla andra ämnen, innehåller både teoretiska och praktiska moment. Hantverksarbetet, eller det *manuella* arbetet, förenas med det *intellektuella* arbetet, som består i att välja, analysera, motivera och värdera. Kommentarmaterialet betonar att slöjdundervisningen är viktig då den ger eleverna förutsättningar att både utveckla sitt allmänna ordförråd och ett ämnesspecifikt språk.

Det har blivit allt vanligare att slöjdlärare väljer att använda sig av film som instruktionsmetod. Eleverna får då tillgång till filmade instruktioner, som synliggör de slöjdspecifika begreppen och visar på olika tekniker. I denna studie vill vi pröva om filmade instruktioner kan resultera i större förståelse för och ökad användning av slöjdspecifika begrepp hos eleverna.

Syfte

Vi vill hitta arbetsformer som minskar gapet mellan språkstarka och språksvaga elever med målet att alla ska ges möjlighet att utveckla förtrogenhet med slöjdspecifika begrepp. Vi har valt att avgränsa studien till att fokusera på begrepp som beskriver arbetsprocesser, redskap och tekniker.

Vi vill också öka kunskapen om vad slöjdspecifika begrepp kan innebära samt hur de används och förklaras i undervisningssammanhang.

Metod

Studien utförs i två cykler i åk 7, i två grupper i trä- och metallslöjd och två grupper i textilslöjd. Studien inleds med ett förtest av elevernas kunskaper om tekniker för sammanfogning och hur de kan sätta ord på tekniker, redskap och arbetsprocess.

En elevgrupp har tillgång till filmade instruktioner, den andra får instruktioner direkt av läraren i slöjdsalen. I trä- och metallslöjden ska eleverna tillverka någon form av förvaring. I textilslöjd tillverkar eleverna iPad-fodral. I filmerna beskrivs 4-5 olika tekniker kopplade till uppgiften (se exempel på <https://www.youtube.com/watch?v=b66gkBuMbTg>). I varje grupp har 4 fokuselever valts ut. Eleverna arbetar med sina föremål under sammanlagt 8 lektioner. Dessa lektioner filmas. Efter halva tiden gör eleverna en muntlig delutvärdering som också filmas. Efter de 8 lektionerna gör eleverna en skriftlig slöjdrapport (beskrivning av idé och genomförande samt en analys av arbetsprocessen) och slutligen ett eftertest (jämförbart med förtestet). Eventuella revideringar görs inför andra cykeln.

Frågeställningar

1. Hur påverkas elevers begrepps användning i slöjdprocessen av filmade instruktioner jämfört med när de får traditionella instruktioner?
2. Hur ser slöjdlärares begrepps användning ut i förinspelade instruktionsfilmer jämfört med i instruktioner live, och hur förklaras begreppen?

Förväntat kunskapsbidrag

Studien kan bidra till att:

- Hjälpa lärare att få syn på språket i ämnet – kan på så sätt bidra till språkutvecklande arbetsmetoder.
- Göra eleverna mer självgående på lektionerna och öka deras kontroll över sin egen process
- Arbetsättet kan bidra till att skapa en tydlig röd tråd: Planering – undervisning – bedömning av språkliga förmågor.
- Hjälpa eleverna att anamma slöjdspecifika begrepp.

Projektmedlemmar

Carolina Hall (lärare i trä- och metallslöjd), Tunaskolan, Botkyrka kommun

Laila Guvå (lärare i svenska som andraspråk och engelska), Tunaskolan, Botkyrka kommun

Maria Stevanovic (lärare i svenska, svenska som andraspråk och engelska), Tunaskolan, Botkyrka kommun

Sandra Hanzon (lärare i textilslöjd), Tunaskolan, Botkyrka kommun